

DATOS IDENTIFICATIVOS

Literatura medieval galega-portuguesa

Materia	Literatura medieval galega-portuguesa			
Código	V01G160V01505			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Arias Freijedo, Jose Benito			
Profesorado	Arias Freijedo, Jose Benito			
Correo-e	freixedo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo dos distintos xéneros e obras da literatura medieval galego-portuguesa e contextualización no marco da literatura románica medieval.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer as claves históricas, socioculturais, políticas, etc. que constituíron o contexto de produción da literatura medieval.	A3	B3 B4 B5
Saber valorar na súa xusta medida a importancia da cultura popular e da cultura intelectual, así como da interrelación entre ambas, na literatura medieval.	A6 A8 A9	B3 B4
Familiarizarse cos mecanismos de difusión da cultura na Idade Media.	A6 A7 A8	B3 B4

Coñecer as obras fundamentais da literatura medieval galega e portuguesa nos seus diferentes rexistros ou xéneros.	A3	B3
	A6	B4
	A8	B5
	A9	
Saber identificar as concomitancias destas obras coas doutras tradicións literarias europeas, así como saber identificar e valorar as particularidades formais e conceptuais específicas de cada obra, en relación co marco literario románico en que se encadran.	A3	B3
	A8	B4 B5
Saber percibir a evolución estética e/ou ideolóxica dalgunhas manifestacións literarias ao longo da Idade Media.	A3	B3
	A6	
	A7	
Coñecer e saber empregar os conceptos e a terminoloxía específica deste ámbito de estudo.	A3	B4

Contidos

Tema	
1. Contextualización xeográfica, histórica, cultural, sociolóxica e lingüística da literatura galego-portuguesa medieval.	-O espazo xeográfico, social e político. -Cultura intelectual e cultura popular. Os espazos da cultura intelectual. -A difusión da cultura na Idade Media.
2. O concepto de 'literatura' e de 'creación literaria' na Idade Media.	-Literatura para escoitar e literatura para ler. -A obra manuscrita e os azares da transmisión. -Os conceptos de autor e de xénero na Idade Media.
3. A lírica profana galego-portuguesa.	-Tradición e orixinalidade na lírica medieval. -Cuestións de poética e de retórica medieval. -Xéneros ou rexistros poéticos galego-portugueses no contexto románico. A cantiga de amor, a cantiga de amigo, a cantiga de escarnio e maldizer, outros xéneros pouco representados. -Lírica pretrobadoresca en romance. -Cronoloxía e xeografía da manifestación cultural trobadoresca galego-portuguesa. -A transmisión manuscrita.
4. A lírica relixiosa: As Cantigas de Santa María.	-As CSM no marco da tradición haxiográfica medieval. -Concepción e evolución do proxecto das CSM. -A cuestión da autoría das CSM. -Formas métricas e estróficas das CSM. -Estrutura interna das CSM narrativas. -Especificidade das cantigas de loor.
5. A prosa medieval galega.	-A materia antiga. -A materia de Bretaña. -A materia rolandiana.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudos/actividades previos	0	20	20
Sesión maxistral	36	0	36
Estudo de casos/análises de situacións	9	9	18
Traballos tutelados	0	23	23
Outros	0	10	10
Foros de discusión	0	3	3
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	3	37	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudos/actividades previos	Actividades de procura de bibliografía. Preparación dalgún tema introdutorio a partir da bibliografía.
Sesión maxistral	O profesor realizará na aula unha explicación teórica e práctica dos contidos da materia.
Estudo de casos/análises de situacións	De xeito complementario e simultáneo coas sesións maxistrais, realizaranse estudos e comentarios de casos relacionados co aspecto teórico que se estea a explicar nese momento.
Traballos tutelados	Realización dun pequeno traballo sobre un tema do programa, supervisado polo profesor.
Outros	Lecturas, elaboración de pequenos ensaios, etc.
Foros de discusión	Discusión en rede sobre algún aspecto proposto polo profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Tanto na aula como en horas de titoría, os alumnos deberán realizar as consultas que consideren precisas sobre a materia de estudo, o traballo diario, os exercicios propostos, etc. Os alumnos deberán presentarlle individualmente ao profesor un índice do proxecto de traballo tutelado. Antes de entregar o traballo definitivo deberán presentarlle ao profesor, de xeito individual, un borrador completamente desenvolvido do traballo.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Estudos/actividades previos	Lectura de bibliografía sobre o contexto político, económico e social en que tivo lugar a produción literaria medieval, e realización dun esquema coas ideas principais. Elaboración de pequenos ensaios a partir de lecturas breves, etc.	10
Estudo de casos/análises de situacións	Valorarase a participación dos alumnos na resolución de exercicios e no comentario dos casos propostos na aula.	15
Traballos tutelados	Realización dun traballo escrito (10 folios) sobre un aspecto do temario.	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización dun exame sobre cuestións teóricas e prácticas de todos os contidos vistos ao longo do curso.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Primeira convocatoria:

Á parte da avaliación continua, os alumnos teñen a posibilidade de optar polo sistema de avaliación única, consistente nun único exame teórico e práctico sobre todos os contidos da materia.

Obviamente deberán escoller unha das dúas opcións, que serán excluíntes entre si.

Para poder optar á avaliación continua é preciso cumprir co requisito de asistencia ás aulas nun 80%.

2. Segunda convocatoria:

Os alumnos terán só opción á avaliación única, consistente na elaboración dun traballo (30% da nota) e na realización dun exame teórico sobre os contidos da materia (70% da nota).

3. Período extraordinario de cualificación: Haberá unha única proba de avaliación consistente na realización dun exame teórico sobre os contidos da materia e que significará o 100% da nota.

Importante: Sexa cal for a modalidade de avaliación e a convocatoria, é preciso participar en todas as probas propostas en cada caso.

Bibliografía. Fontes de información

Textos (edicións e antoloxías):

Arias Freixedo, X. B. *Antoloxía da Lírica Galego-Portuguesa*, Vigo: Xerais, 2003.

-Ferreiro, M. e C. P. Martínez Pereiro, *Cantigas de Santa Maria de Alfonso X*. Vigo: Asociación Socio-Pedagóxica Galega, 1996.

-Mettmann, W. *Afonso X o Sábio. Cantigas de Santa Maria*, Madrid: Castalia, 1986-1988-1989.

-Polín, R. *Cancioneiro Galego-Castelán (1350-1450) Corpus poético da decadencia*, Sada: Ed. do Castro, 1997.

*****

-VV. AA. *Lírica profana galego-portuguesa. Corpus completo das cantigas medievais, con estudio biográfico, análise retórica e bibliografía específica*, Santiago de Compostela: CILRP, 1996.

-Chrétien de Troyes, *Lanzarote ou o cabaleiro da carreta*, (trad. de Santiago Gutiérrez), Vigo: Xerais, 2001.

-Escolma de textos de prosa, que será entregada polo profesor no mes de outubro.

Estudos e manuais (dos que o profesor indicará algunhas partes de lectura obrigatoria).

Beltrán, V. *A cantiga de Amor*, Vigo: Xerais, 1995.

Brea, M. e Lorenzo, P. *A cantiga de amigo*, Vigo: Xerais, 1998.

- Casas Rigall, J. *La materia de Troya en las letras romances del s. XIII hispano*, Santiago: Universidade, 1999.
- Dronke, P. *La lírica en la Edad Media*. Barcelona: Seix Barral, 1996
- Fidalgo, E. *As cantigas de Santa Maria*, Vigo: Xerais, 2002.
- Gómez Redondo, F., *Historia de la Prosa medieval castellana*, Madrid: Gredos, 1996-97.
- Gutiérrez, S. e Lorenzo, P. *A literatura artúrica en Galicia e Portugal na Idade Media*, Santiago de Compostela: Universidade, 2001
- Lanciani, G e Tavani, G. *As cantigas de escarnio*, Vigo: Xerais, 1995.
- Lanciani. G. e Tavani, G. (ed.) *Dicionario da literatura medieval galega e portuguesa*, Lisboa: Caminho, 1993.
- López Carreira, A. *O Reino Medieval de Galicia*, Vigo: Edicións A Nosa Terra, 2005.
- Lorenzo Gradin, P. e Souto Cabo, J. A., *Livro de Tristan e Livro de Merlin*. Estudio, edición, notas e glosario. Santiago: CIRP/Xunta de Galicia, 2001.
- Lorenzo, R. "Prosa Medieval", en *Historia da Literatura Galega, Idade Media*, v. XXX, A Coruña: Hércules de Edicións, 2000.
- Oliveira, A. R. de, *Trobadores e xogares*, Vigo: Xerais, 1995.
- Pallares, Mª C. e E. Portela, [Idade Media], en *Nova Historia de Galicia*, Oleiros: Ed. Tambre, 1996, pp.147-234.
- Pena, X. R. *Historia da literatura medieval galego-portuguesa*, Santiago: Sotelo Blanco, 2002
- Tavani, G. *A poesía lírica galego-portuguesa*, Vigo: Galaxia, 1986.
- VV.AA. *História da Literatura portuguesa. Vol. I. Das Origens ao Cancioneiro Geral*, Lisboa: Publicações Alfa, 2001.
- VV. AA. *História crítica da literatura portuguesa. Idade Média*, C. Reis e A. F. Días (Dir.), 1998 (vol. I)
- VV. AA. *Historia da Literatura Galega, Idade Media*, v. XXX, A Coruña: Hércules de Edicións, 2000.
- Zumthor, P. *Éssai de poétique médiévale*, Paris: Editions du Seuil, 1972.

Obs: O profesor indicará na aula algunhas referencias específicas para cada un dos temas.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Edición de textos/V01G160V01904

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Literatura: Panorama da literatura galega I/V01G160V01104
